

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра фінансів і кредиту

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«Фінансовий менеджмент»

Вибіркова

Освітньо-професійна програма: Міжнародні економічні відносини
Спеціальність: 292 Міжнародні економічні відносини
Галузь знань: 29 Міжнародні відносини
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)
Факультет: економічний
Мова навчання: українська
Розробники: Грешко Р.І., доцент кафедри фінансів і кредиту,
к.е.н., доцент

Профайл викладача: <http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-finansiv-i-kredytu/kolektyv-kafedry-finansiv-i-kredytv/greshko-roman-igorovych>
Контактний тел.: +380505196682
E-mail: r.greshko@chnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle: <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=133>
Консультації: он-лайн консультації - згідно з графіком
очні консультації – за попередньою домовленістю

1. Анотація навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Фінансовий менеджмент» належить до циклу вибіркового освітнього компоненту циклу загальної підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Міжнародні економічні відносини» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини». Навчальна дисципліна дозволяє набути здобувачами компетенцій прийняття управлінських рішень для розв'язку складних фінансових задач і проблем в процесі управління фінансами підприємств різних організаційно-правових форм діяльності та форм власності, що характеризується невизначеністю умов та ризиками ринкового середовища.

2. Мета навчальної дисципліни: сформувати фундаментальні знання та вміння з теорії та практики фінансових відносин як основи прийняття фахових управлінських рішень у сфері організації, діагностики і моделювання усіх аспектів фінансово-господарської діяльності суб'єктів господарювання.

3. Пререквізити. Навчальна дисципліна «Фінансовий менеджмент» відповідно до структурно-логічної схеми освітньо-професійної програми слухається здобувачами освіти в другому семестрі першого року навчання. Вивчення пропонованої навчальної дисципліни дозволить посилити знання, отримані під час вивчення обов'язкових компонентів освітньо-професійної програми.

4. Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми «Міжнародні економічні відносини» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» та галузі знань 29 Міжнародні економічні відносини вивчення дисципліни «Фінансовий менеджмент» сприяє формуванню наступних компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні компетентності:

ЗК 3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Фахові компетентності:

СК 1. Здатність приймати обґрунтовані рішення щодо налагодження міжнародних економічних відносин на всіх рівнях їх реалізації.

СК 5. Здатність застосовувати кумулятивні знання, науково-технологічні досягнення, інформаційні технології для досягнення сутності феномену нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій новітнього розвитку світового господарства.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН 3. Систематизувати, синтезувати й упорядковувати отриману інформацію, ідентифікувати проблеми, формулювати висновки і розробляти рекомендації, використовуючи ефективні підходи та технології, спеціалізоване програмне забезпечення з метою розв'язання складних задач практичних проблем з урахуванням крос-культурних особливостей суб'єктів міжнародних економічних відносин.

ПРН 4. Приймати обґрунтовані рішення з проблем міжнародних економічних відносин за невизначених умов і вимог.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
л		п	лаб.	інд	с.р.	л		п	лаб.	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1.											
	Теоретичні та методичні основи фінансового менеджменту											
Тема 1. Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту.	10	2	2			6						

<p>Мета: розглянути сутність, мету, функції, завдання та механізм фінансового менеджменту, а також етапи його становлення і розвитку як науки.</p>												
<p>Тема 2. Система забезпечення фінансового менеджменту. Мета: розглянути основні складові правового, організаційного та інформаційного забезпечення фінансового менеджменту.</p>	10	1	2			7						
<p>Тема 3. Управління грошовими потоками на підприємстві. Мета: розглянути теоретичні засади щодо управління грошовими потоками від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності на підприємстві.</p>	11	2	2			7						
<p>Тема 4. Визначення вартості грошей у часі та її використання у фінансових розрахунках. Мета: розглянути теоретичні засади вартості грошей у часі, визначення майбутньої та теперішньої вартості грошей.</p>	10	1	2			7						
Разом за ЗМ1	41	6	8			27						
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. Управління об'єктами фінансового менеджменту											
<p>Тема 5. Управління прибутком. Мета: розглянути теоретичні засади щодо управління прибутком на підприємстві.</p>	13	1	2			10						
<p>Тема 6. Управління активами. Мета: розглянути теоретичні засади щодо управління необоротними та оборотними активами на підприємстві.</p>	14	2	1			11						
<p>Тема 7. Вартість та оптимізація структури капіталу. Мета: розглянути теоретичні засади щодо визначення, оцінки вартості капіталу підприємства, управління його структурою.</p>	14	2	1			11						
<p>Тема 8. Управління інвестиціями. Мета: розглянути теоретичні засади щодо визначення, оцінки та управління капітальними та фінансовими інвестиціями на підприємстві.</p>	14	2	1			11						

Тема 9. Управління фінансовими ризиками. Мета: розглянути теоретичні засади щодо визначення, оцінки та управління фінансовими ризиками підприємств.	12	1	1			10						
Тема 10. Антикризове фінансове управління на підприємстві. Мета: розглянути теоретичні засади щодо методів, прийомів та механізмів антикризового фінансового управління на підприємстві.	12	1	1			10						
Разом за ЗМ 2	79	9	7			63						
Усього годин	120	15	15			90						

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи*

п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна ф.н.	заочна ф.н.
1	Тема: Теоретичні та організаційні основи фінансового менеджменту. Завдання: опрацювати питання щодо теоретичних засад формування стратегії та політики фінансового менеджменту на підприємстві, врахування інфляційних процесів у тактиці фінансового менеджменту.	6	
2	Тема: Система забезпечення фінансового менеджменту. Завдання: опрацювати питання щодо теоретичних засад організації системи забезпечення фінансового менеджменту в залежності від форми організації бізнесу, а також використання систем внутрішнього фінансового контролю на підприємстві.	7	
3	Тема: Управління грошовими потоками на підприємстві. Завдання: опрацювати питання щодо теоретичних засад оцінки ефективності моделі управління грошовими потоками та оптимізації грошових потоків при здійсненні управління ними.	7	
4	Тема: Визначення вартості грошей у часі. Завдання: опрацювати питання щодо теоретичних засад використання концепцій оцінки ануїтетних платежів та визначення майбутньої і теперішньої вартості ануїтету з урахуванням фактору інфляції.	7	
5	Тема: Управління прибутком Завдання: опрацювати питання щодо теоретичних засад управління дивідендною політикою підприємства, механізму нарахування та виплати дивідендів, а також капіталізації доходів працівників підприємств як засобу підвищення ефективності управління прибутком.	10	
6	Тема: Управління активами. Завдання: опрацювати питання щодо теоретичних засад управління дебіторською заборгованістю та грошовими активами підприємства, а також формування стратегії фінансування поточних активів та управління джерелами фінансування необоротних активів.	11	
7	Тема: Вартість та оптимізація структури капіталу.	11	

	Завдання: опрацювати існуючі теорії фінансового менеджменту щодо формування ефективної структури капіталу підприємства, а також розглянути механізм розрахунку ефекту фінансового важеля або левериджу.		
8	Тема: Управління інвестиціями. Завдання: опрацювати питання щодо теоретичних засад формування стратегії і тактики управління фінансовими інвестиціями, принципів та методів формування портфеля фінансових інвестицій, оцінки основних видів портфельних стратегій.	11	
9	Тема: Управління фінансовими ризиками. Завдання: опрацювати питання щодо внутрішніх та зовнішніх механізмів нейтралізації фінансових ризиків підприємства, розглянути хеджування як метод нейтралізації фінансових ризиків через використання похідних фінансових інструментів або деривативів.	10	
10	Тема: Антикризове фінансове управління на підприємстві. Завдання: опрацювати питання щодо теоретичних засад використання стратегічного та оперативного контролінгу в антикризовому фінансовому управлінні підприємством, а також системи раннього попередження та реагування для забезпечення підприємства від неплатоспроможності.	10	
Всього годин		90	
*Самостійна робота студентів з дисципліни фінансовий менеджмент направлена на узагальнення, засвоєння і закріплення знань та включає такі види робіт як опрацювання лекційного матеріалу, рекомендованої літератури, підготовку до практичних занять, розгляд питань, які виносились на самостійне вивчення, вирішення практичних ситуацій, підготовку та презентацію кейсових завдань до відповідних тем дисципліни.			

6. Освітні технології, методи навчання і викладання навчальної дисципліни

Методи навчання:

- вербальні методи (лекція, диспут, пояснення, розповідь);
- практичні методи (практичні роботи);
- наочні методи (демонстрація, ілюстрація);
- кейсовий метод;
- робота з інформаційними ресурсами: з навчально-методичною, науковою, нормативною літературою та інтернет-ресурсами;
- самостійна робота над індивідуальним завданням або за програмою навчальної дисципліни;
- дистанційне навчання з використанням відповідних онлайн-платформ.

Методи оцінювання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- презентація результатів виконаних завдань;
- аналітичні звіти;
- розв'язування практичних ситуацій;
- підсумковий контроль – екзамен

7. Контроль та оцінювання результатів навчальних досягнень здобувачів з навчальної дисципліни

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді).

Академічна доброчесність. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. Обов'язковим є посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень.

Відвідування занять. Відвідування занять є обов'язковою умовою виконання навчального плану дисципліни. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Критеріями оцінювання є:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання основної, додаткової літератури та інших (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової і вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, використання літературних джерел, законодавчих актів, прикладів та фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Кількість балів, яку здобувач вищої освіти може отримати під час навчальних занять за кожну тему (опитування, тестування, розв'язання задач, виконання завдань для самостійної роботи) – 6 балів. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за кожну тему. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 24; 2 модуль – 36 (разом – 60 балів).

Загальна (максимальна) кількість балів, яку студент може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (екзамену).

Проведення підсумкового контролю здійснюється у формі екзамену і в терміни, передбачені графіком навчального процесу. Екзаменаційний білет містить два теоретичних питання з дисципліни, 5 тестових завдань і одне практичне завдання з пройденого матеріалу. У 40 балів, що можливо отримати на екзамені входить: 2 теоретичних питання (по 10 балів відповідно), 5 тестів по 2 бали (сумарно 10) та практичне завдання (10 балів). У випадку не повної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання. Аналогічно виставляються бали по другому питанню. Практичне завдання оцінюється таким чином: 10 балів – за повністю вирішене практичне завдання; 8 – за правильно вказані формули та методика розрахунку, однак неправильне розв'язання; 5 – за правильно вказані формули чи методика розрахунку, однак не має числового розв'язку; 3 – за правильний хід обчислення чи вирішення завдання, однак не виконаний в повному обсязі. В іншому випадку практична ситуація оцінюється в 0 балів. У випадку отримання менше 50 балів за результатами поточного та підсумкового контролю, здобувач вищої освіти обов'язково здійснює перескладання для ліквідації академічної заборгованості. Якщо здобувач вищої освіти набрав менше 35 балів, він не допускається до складання екзамену.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Відмінно	A (90-100)	відмінно
Добре	B (80-89)	дуже добре

	C (70-79)	добре
Задовільно	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незадовільно	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	(незадовільно) з обов'язковим повторним курсом

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)										Кількість балів (екзамен)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль №2						40	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10		
6	6	6	6	6	6	6	6	6	6		

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

8. Рекомендована література

1. Аранчій В.І., Томілін О.О., Дорогань-Писаренко Л.О. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. РВВ ПДАУ. 2021. 300 с.
2. Бігдан І. А., Лачкова Л. І., Лачкова В. М., Жилякова О. В. Фінансовий менеджмент: електрон. навч. посіб. Харків: ХДУХТ, 2017. 197 с.
3. Бріггем Є. Основи фінансового менеджменту [пер. з англ.]. Київ: Молодь, 1997. 1000 с.
4. Грешко Р.І. Етапи становлення та розвитку фінансового менеджменту. Сучасні тенденції інституціональних трансформацій фінансової системи України: монографія / за заг. ред. П.О. Нікіфорова. Чернівці, 2018. С. 213-227.
5. Грешко Р.І. Механізм внутрішнього фінансового контролю на підприємствах за стандартами COSO. Фіскальна і монетарна політика економічного розвитку України: монографія / за заг. ред. Нікіфорова П.О., Ткачук І.Я. Чернівці: Технодрук, 2020. 260с.
6. Грешко Р.І. Фінансовий менеджмент. Фінанси, банківська справа та страхування. Управління фінансами: мікро- і макрорівень: підручник для магістрів / за ред. проф. П.О. Нікіфорова, доц. Н.А. Бак. Чернівці: Чернівецький національний університет ім. Ю. Федьковича, 2021. С.102-108.
7. Грешко Р.І. Фінансовий менеджмент: тестові завдання / Укл. Грешко Р.І., Харабара В.М. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2019. 43 с. URL: https://drive.google.com/open?id=1trKjDySIETvGvX2LDGDJ0g04_IVpiZmo
8. Дема Д. І., Дорохова Л. М., Віленчук О. М. Фінансовий менеджмент: підручник. Житомир: ЖНАЕУ, 2018. 320 с.
9. Кнейслер О. В., Квасовський О. Р., Ніпіаліді О. Ю. Фінансовий менеджмент: підручник. Тернопіль: Економічна думка, 2018. 482 с.
10. Лапіна І.С., Гончаренко О.М., Величко Г.О. та ін. Фінансовий менеджмент: навч. посіб. Одеса: Атлант, 2016. 313 с.
11. Нестерова С. Фінансовий менеджмент: практикум. К.: Кондор, 2019. 280 с.
12. Поддєрьогін А. М., Баб'як Н. Д., Білик М. Д. та ін. Фінансовий менеджмент: підручник. К.: КНЕУ. 2017. 534 с.
13. Фінансовий менеджмент. Практикум: навч. посібник / Л.Д. Буряк, О.М. Білик, М.Д. Грицино та ін.; за заг. ред. А.М. Поддєрьогіна. Київ: КНЕУ, 2015. 335 с.
14. Школьник І.О., Кремень В.М. Фінансовий менеджмент: навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 404 с.

9. Інформаційні ресурси.

Офіційні сайти органів державного управління України:

1. Державна податкова служба України - <https://tax.gov.ua/>
2. Державна служба статистики України – <http://www.ukrstat.gov.ua/>
3. Кабінет Міністрів України – [http:// www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua)
4. Міністерство економіки України – <http://www.me.gov.ua>
5. Міністерство фінансів України – <http://www.minfin.gov.ua>
6. Національна комісія з цінних паперів та фондового ринку України - www.nssmc.gov.ua
7. Національний банк України – [http:// www.nbu.gov.ua](http://www.nbu.gov.ua)
8. Фонд державного майна України – <http://www.spfu.gov.ua/>

Офіційні сайти міжнародних фінансових організацій:

1. Всесвітня торговельна організація (WTO) — <http://www.wto.org/>
2. Організація економічної співпраці та розвитку (OECD) <http://www.oecd.org/>
3. Європейський банк реконструкції і розвитку — <http://www.ebrd.com/>
4. Європейський інвестиційний банк — <http://www.eib.org/>
5. Міжнародний валютний фонд — <http://www.imf.org/>

Офіційні сайти науково-дослідних інститутів і центрів, пошукових систем:

1. База українського законодавства в Інтернет – www.lawukraine.com
2. Інститут глобальних стратегій – www.igls.com.ua
3. Інформаційний сервер про Україну – www.uazone.net
4. Консорціум економічних досліджень – www.eurasia.org/eerc/kyiv/EERC
5. Український центр економічних і політичних досліджень ім. О. Разумкова – www.ucerps.org

Офіційні сайти наукових і електронних бібліотек:

1. Електронна бібліотека – www.lib.com.ua
2. Наукова бібліотека Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича - <http://library.chnu.edu.ua/index.php?page=ua>
3. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського – www.nbuv.gov.ua